

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 253. An tortura sit aptum medium cognoscendæ veritatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

quod atrociora sunt crimina, eò requiruntur vehementiores præsumptiones & graviora indicia, ut dictum est n. 1437., ac rectè probat *Spe* d. 37. *Nec iterum obstat*, quòd crimen sit difficilis probationis, nam si ita est occultum, ergo majoribus indiciis opus est, ut probetur, alioquin verum esset, quòd ideo faciliùs probaretur, quia difficiliùs probaretur, quæ est aperta contradictio.

Obji. 1. Quòd atrocius est crimen, eò damnosius est Reipub., ergo faciliùs habetur causa contra illud agendi. *R.* Faciliùs habetur causa contra illud agendi, per inquisitionem, *C.* per torturam vel condemnationem, *N.* conseq.

Obji. 2. Commune axioma juris est, in clandestinis & occultis sufficere probationes per conjecturas, quæ aliàs non sufficerent. *R.* Axiomatis hunc esse sensum dicit *Spe* d. 38., quòd habitis conjecturis de se sufficientibus ad probationem requisitam, promptiùs pergere possit Judex ad torturam vel condemnationem in criminibus occultis quàm non occultis, quia nempe in non occultis possunt aliunde sperari & expectari majores probationes, non item in occultis, utrobique tamen supponi debent probationes secundùm se sufficientes, ut dictum est.

1455 *Q.* 253. *An tortura sit aptum medium cognoscenda veritatis.* *R.* Esse medium valde fragile & periculosum demonstrat *Spe* d. 20. & 27., ac aperte dicitur l. 1. ff. de quæstion. §. 23. *Quæstioni fidem non semper, nec tamen nunquam habendam, Constitutionibus declaratur, etenim res est fragilis & periculosa, & quæ veritatem fallat, nam plerique patientiâ sive duritiâ tormentorum ita tormenta contemnunt, ut exprimi eis veritas nullo modo possit, alii tantâ sunt impatientiâ, ut quidvis mentiri quàm pari tormenta velint, ita fit, ut etiam vario modo*

modo fateantur, & non tantum se, verum etiam alios comminentur. Imò §. 27. additur, si quis ulro de maleficio fateatur, non semper ei fides habenda est, nonnunquam enim aut metu aut qua alia de causa in se confitentur. Idem eleganter dixit S. Augustinus de Civit. l. 19. c. 6. quid cum in sua causa quis torquetur, & cum quaeritur, utrum sit nocens, cruciatur, & innocens luit pro incerto scelere certissimas penas, non quia illud commississe detegitur, sed quia non commississe nescitur, ac per hoc ignorantia Iudicis plerumque est calamitas innocentis, & quod est intolerabilius magisque plangendum rigandumque, si fieri posset, fontibus lacrymarum, cum propterea Iudex torqueat accusatum, ne occidat nesciens innocentem, sit per ignorantia miseriam, ut & tortum & innocentem occidat, quem ne innocentem occideret, torserat, si enim secundum istorum sapientiam delegerit ex hac vita fugere, quam diutius illa sustinere tormenta, quod non commisit, se commississe dicit, quo damnato & occiso, utrum nocentem an innocentem Iudex occiderit, adhuc nescit, quem ne innocentem nesciens occideret, torfit, ac per hoc innocentem, ut sciret, torfit, & dum nescires, occidit. Hoc ipsum agnovit ethnicus Cicero apud Spe d. 20. dolorem fugientes multi in tormentis ementiti persape sunt, morique maluerunt falsum fatendo, quam inficiando dolere. Et pro Syl- la ait, tormenta gubernat dolor, moderatur natura cuiusque tum animi tum corporis regit quastor, pectit libido, corrumpit spes, infirmat metus, ut in tor rebus & angustiis nihil loci relinquatur veritati. Vide dicenda n. 1456. Ex his,

Sequitur, per torturas saepe everti justitiam, quia innocentes, qui saepe sunt impatientes dolorum, coguntur se fateri nocentes; è contrà nocentes, qui

plerumque sunt ferociores, toleratâ torturâ se probant innocentes: ex quibus patet torturam esse fragile & periculosum medium administrandæ justitiæ.

1456

Q. 254. An ergo illa, quæ quis contra se in tortura fatetur, non debeant semper censerî vera. R. Censerî debere putant aliqui, 1. Quia credibile non est hominem in causâ mortis mentiri contra se ipsum, sic enim peccaret mortaliter, occidens se ipsum. 2. Quia alioqui vacillant omnia judicia, si ex illis, quæ in tortura dicuntur, tanquam veris, non liceat procedere. 3. Alioquin meliùs tolleretur usus torturæ, si confessione per eam extortâ niti non liceret. Oppositum tenendum est cum *Spe* dub. 28., & constat ex dictis n. 1455., quia nempe sunt pluri mi homines, qui malint mortem quàm torturam longiorem aut iteratam sustinere, ideoque affirmant, quidquid Judex inquirat: hinc *R. ad 1.* esse aliquorum sententiam, uti n. 1523. dicitur, quòd talis homo contra se vel alium falsò asserens crimen non peccet mortaliter: sed dato, quòd mortaliter peccet, an nunquam homo volet mortaliter peccare ad evitanda intolerabilia tormenta, cum sæpe peccet ob brevem voluptatem vel leve commodum temporale? Certè testatur *Spe* d. 20. fuisse nonnullos, qui crimina sibi aut aliis imposita, cum torquerentur, revocare noluerint metu novæ torturæ, etiam si diceretur ipsis alioqui æternùm damnandos, quia nempe præsens dolor videbatur illis intolerabilis: ego de me fateor, inquit *Spe*, non dubitarem mox ipso initio reum me cuiuscumque maleficii statuerè, & mortem potius quàm tantos cruciatus amplecti. *Ad 2.* Permitto ex illis, secundùm se, certò procedi non posse. *Ad 3.* *Spe* d. 29. concedit ass., nisi eæ adhibeantur cautelæ, ut torquendis non censeatur imponi necessitas dicendi id, in quod Judex inquit.